

Žemutinės Saksonijos federalinės žemės rinkimų vadovo informacija

Žemutinės Saksonijos savivaldos rinkimų sistemos
pagrindiniai bruožai

Žemutinės Saksonijos savivaldos rinkimų sistemos pagrindiniai bruožai

Žemutinėje Saksonijoje kas penkerius metus renkami igalioti atstovai į daugiau kaip du tūkstančius savivaldos atstovybių (regionų susirinkimus, rajono deputatų susirinkimus, miestų tarybas, seniūnijų tarybas, jungtinių seniūnijų tarybas, miesto rajonų tarybas ir apylinkių tarybas). Miestuose, neturinčiuose rajoninio pavaldumo statuso, renkama tik miesto taryba. Hanoveryje ir Braunšveige papildomai nustatoma miesto rajonų tarybų sudėtis. Daugelyje savivaldybių rinkėjai kviečiami tuo pačiu metu tiesiogiai rinkti pagrindines pareigas einančius rajonų savivaldybių merus (Landrat) ir miestų bei kitų savivaldybių merus (Bürgermeister).

Rajonui priklausančiose seniūnijose rinkėjai gali būti kviečiami balsuoti net penkiuose skirtinguose rinkimuose:

- jungtinėms seniūnijoms priklausančiose seniūnijose – rinkti rajono deputatų susirinkimą, jungtinių seniūnijų tarybą, seniūnijų tarybą bei miesto ar kitos savivaldybės merą ir rajono savivaldybės merą,
- didesnėse seniūnijose – rinkti rajono deputatų susirinkimą, seniūnijų tarybą, miesto ar kitos savivaldybės merą ir rajono savivaldybės merą, o prireikus ir apylinkių tarybas.

Kas turi rinkimų teisę?

Rinkimų teisę (vadinamąją aktyviają rinkimų teisę) turi Vokietijos arba kitos Europos Sąjungos valstybės narės piliečiai, kuriems **rinkimų dieną** yra sukakę 16 metų, ir

- kurie ne mažiau kaip tris mėnesius gyvena toje rinkimų apylinkėje, kurioje nori balsuoti (pvz., rajone, kuriame vyks rinkimai į rajono deputatų susirinkimą),
- kuriems įsigaliojus teismo sprendimui civilinėje arba baudžiamojoje byloje nėra atimta rinkimų teisė,
- kurie yra įtraukti į rinkėjų sąrašą arba turi rinkėjo pažymėjimą.

Rinkėjų sąrašus sudaro seniūnijos (jungtinės seniūnijos). Rinkimų teisę turintys asmenys paprastai įtraukiami į rinkėjų sąrašus. Žinoma, tik tuo atveju, jeigu jie nepamiršo (laiku) prisiregistruoti savo seniūnijoje!

Kas gali būti renkamas?

Savivaldos atstovybės

Renkamas (vadinamoji pasyvioji rinkimų teisė) gali būti tas,

- kuriam rinkimų dieną yra sukakę 18 metų,
- kuris ne mažiau kaip šešis mėnesius gyvena rinkimų apylinkėje (pvz., seniūnijoje, kurioje renkama seniūnijos taryba),
- turi Vokietijos arba kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietybę,

- kuriam įsigaliojus teismo sprendimui civilinėje arba baudžiamojoje byloje nėra atimta teisė būti renkamam.

Tiesioginiai rinkimai

Rajono savivaldybės meru arba miesto bei kitos savivaldybės meru gali būti renkamas tas, kas **rinkimų dieną**

- yra ne jaunesnis kaip 23 ir ne vyresnis kaip 65 metų,
- yra Vokietijos arba kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis,
- kuriam įsigaliojus teismo sprendimui dėl civilinės arba baudžiamosios bylos nėra atimta teisė būti renkamam ir kuris laiduoja, kad visuomet gins laisvą demokratinę santvarką, įtvirtintą Konstitucijoje.

Šiuo atveju išankstinėse rinkimų sąlygose nereikalaujama, kad kandidatas gyventų toje rinkimų apylinkėje, kurioje balotiruojasi.

Kas turi teisę siūlyti kandidatūras?

Siūlyti kandidatūras turi teisę politinės partijos, rinkimų teisę turinčių asmenų grupės (rinkėjų grupės) ir pavieniai asmenys. Rinkimų teisės nuostatose nėra reikalavimų dėl rinkėjų grupių iškeltų tikslų, jų organizacinės formos, dydžio ir t. t. Todėl ir neformalus rinkimų teisę turinčių asmenų susijungimai gali pasivadinti rinkėjų grupėmis ir siūlyti kandidatūras savivaldos rinkimams.

Kaip siūlomos rinkimų kandidatūros?

Tas, kas atitinka kandidatui keliamas sąlygas,

- gali būti įtraukiamas kaip kandidatas į kurios nors politinės partijos sąrašą (pasiūloma kandidatūra), jeigu jis nepriklauso jokiai kitai partijai arba yra nepartinis,
- kartu su kitais piliečiais, siekiančiais tokių pačių arba panašių tikslų, sudaro rinkėjų grupę ir kartu su šiais piliečiais parengia bendrą sąrašą, arba
- gali iškelti pats save.

Nustatyti kandidatus ir jų eiliškumą politinės partijos arba narystės pagrindu organizuotos rinkėjų grupės (į partiją panaši struktūra su savo įstatais ir programa) kandidatų sąraše privalu partijos arba rinkėjų grupės narių arba deleguotų atstovų susirinkime slaptu balsavimu.

Slaptame balsavime gali dalyvauti tik rinkimų teisę turintys Vokietijos arba ES piliečiai, kurie yra partijos arba narystės pagrindu organizuotos rinkėjų grupės nariai. Slaptas balsavimas galioja tik tuo atveju, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip trys rinkimų teisę turintys asmenys.

Rinkėjų grupės įkūrimui paprastai pakanka trijų rinkimų teisę turinčių asmenų. Ne narystės pagrindu organizuota rinkėjų grupė sudaryti siūlomų kandidatų sąrašą privalo rinkimų teisę turinčių rinkėjų grupės rėmėjų susirinkime. Tokio susirinkimo sušaukimui nereikia laikytis specialių formalumų. Tačiau visiems rinkimų teisę turintiems rinkėjų

grupės rėmėjams turi būti suteikta galimybė dalyvauti susirinkime. Šiuo atveju taip pat galioja reikalavimas siūlomus kandidatus atrinkti slapto balsavimu.

Tas, kas pageidauja balotiruotis kaip atskiras asmuo, gali pats išsikelti kandidatą.

Partijos, rinkėjų grupės ir atskiri kandidatai gali siūlyti savo kandidatūras tik tokiu atveju, jeigu juos oficialiame lape paremia savo parašu tam tikros rinkimų apylinkės nustatytas rinkimų teisę turinčių asmenų skaičius (paaiškinimas šiame puslapyje, skyrelyje „Kaip vyksta rinkimai?“). Tik tas, kas jau atstovauja rinkimų teritorijos atstovybei (pvz., seniūnijos tarybai), arba yra Vokietijos Bundestago arba Žemutinės Saksonijos landtago narys, yra atleidžiamas nuo šio reikalavimo. Oficialius lapus, skirtus rėmėjų parašams, išdalina už tam tikrą rinkimų teritoriją atsakingas rinkimų komisijos pirmininkas. Iš jo galima gauti ir kitokios informacijos, pvz., apie reikalingą rėmėjų parašų skaičių.

Pirmiau minėtos taisyklės atitinkamai galioja ir (pagrindines pareigas einančio) rajono savivaldybės mero arba miesto bei kitos savivaldybės mero kandidatūros siūlymui.

Kaip vyksta rinkimai?

Rinkėjai gauna po vieną balsavimo biuletenį rinkimams, kuriuose jie dalyvauja (pvz., vieną kreistago (rajonų deputatų susirinkimo) rinkimams, vieną savo seniūnijos tarybos rinkimams, prireikus ir vieną balsavimo biuletenį rajono savivaldybės mero arba miesto bei kitos savivaldybės mero rinkimams).

Atstovybių (pvz., rajono deputatų susirinkimo, seniūnijos tarybos) rinkimams galioja trijų balsų atidavimo teisė su sumavimo ir skirstymo galimybėmis. Rinkėjai gali, kitaip nei per rinkimus į Bundestagą ir landtagą, ant kiekvieno balsavimo biuletenio pažymėti tris kryžiuokus. Jie gali visus tris balsus atiduoti vienam sudėtiniam kandidatų sąrašui (jungtiniam sąrašui) arba atskiram kandidatų sąrašo kandidatui (sudėjimas). Tačiau balsus galima paskirstyti daugeliui bendrų sąrašų ir (arba) keliems vieno arba kelių kandidatų sąrašų kandidatams (skirstymas).

Rinkimų sistemos išankstinė sąlyga – visi kandidatai turi būti įrašyti balsavimo biuletenyje. Viename rinkėjų sąrašė kandidatų skaičius visai rinkimų teritorijai (pvz., seniūnijai, rajonui) būtų per didelis, todėl rinkimų teritorija padalijama į panašaus dydžio rinkimų apylinkes su skirtingais kandidatų sąrašais.

Jei rinkimų teritorijoje vyksta mero rinkimai, tai rajono savivaldybės meras arba miesto bei kitos savivaldybės meras renkamas vadovaujantis daugumos principu. Per kiekvienus iš šių tiesioginių rinkimų rinkėjai turi tik vieną balsą, kurį gali atiduoti kandidatui, balsavimo biuletenyje pažymėdami jį kryžiuoku.

Kaip skaičiuojama?

Savivaldos atstovybės

Mandatai savivaldos atstovybėms išdalijami vadovaujantis su asmenų rinkimais susijusių proporcingų rinkimų principu.

Mandatų padalijimui taikomas proporcingas modelis, kurį pasiūlė anglas Thomas Hare ir matematikos profesorius vokietis Horst Niemeyer. Juo remiantis balsai proporcingai paskirstomi pagal esamą mandatų skaičių. Tuo tikslu bendras tam tikroje atstovybėje esamų mandatų skaičius padauginamas iš balsų, atiduotų už siūlomas kandidatūras,

skaičiaus ir padalinamas iš visų atiduotų balsų skaičiaus. Šis apskaičiavimas duoda proporcingus skaičius. Kiekvienas kandidatūrų pateikėjas iš pradžių gauna tiek vietų, kiek jam tenka suapvalinus pagal proporcinį skaičių. Po to vėl skiriamas vietas gauna partijos arba rinkėjų grupės, turinčios didžiausius po kablelio skaičius. Partijos arba rinkėjų grupės kandidatūrų sąraše kandidatai atrenkami iš dalies remiantis asmenų rinkimo principu (eiliškumas pagal tai, kokį balsų skaičių gavo asmuo), iš dalies rinkimų pagal sąrašą principu (eiliškumas pagal vietą kandidatų sąraše). Minimalaus balsų skaičiaus, reikalingo dalyvauti mandatų paskirstyme („ribojimo nuostatos“), savivaldos rinkimuose nėra.

Tiesioginiai rinkimai

Tiesioginiai rajono savivaldybės mero arba miesto bei kitų savivaldybių mero rinkimai vyksta vadovaujantis daugumos principu. Išrenkamas tas, kas gauna daugiausia galiojančių balsų arba, būdamas vienintelio teisėto kandidatų sąrašo kandidatas, renkamas ne mažiau kaip 25 procentų rinkimų teisę turinčių asmenų ir gauna daugumą atiduotų galiojančių balsų.

Kur vyksta rinkimai?

Balsavimui sudaromos rinkimų apylinkės. Nedidelės seniūnijos (ne daugiau kaip 2 500 gyventojų) sudaro vieną rinkimų apylinkę, didesnės seniūnijos padalijamos į kelias rinkimų apylinkes. Rinkimų apylinkių skaičių ir kiekvienos rinkimų apylinkės rinkimų patalpas nustato seniūnijos.

Tas, kas yra įtrauktas į rinkėjų sąrašus, paprastai gauna pranešimą apie rinkimus. Jame nurodoma, kokioje rinkimų patalpoje rinkėjas gali pasinaudoti savo rinkimų teise. Tas, kas negali atvykti į rinkimų patalpą arba ne dėl savo kaltės nėra įtrauktas į rinkėjų sąrašą, turi teisę paprašyti rinkimų biuletenio ir pasinaudoti balsavimo paštu galimybe.

Kas vykdo rinkimus?

Pasiruošimas savivaldos rinkimams ir jų organizavimas visų pirma yra seniūnijų, kurių rinkiminės apylinkės vykdo pagrindines organizacines užduotis, kompetencija. Pvz., jų užduotys yra šios:

- rinkėjų sąrašų sudarymas ir tikslinimas,
- rinkimų teisę turinčių asmenų informavimas apie jų rinkimų teisę,
- rinkėjų pažymėjimų ir dokumentų, skirtų balsavimui paštu, išdavimas,
- rinkimų patalpų (punktų) parinkimas ir įrengimas,
- rinkimų komitetų narių paskyrimas ir apmokymas,
- balsavimo biuletenių pagaminimas,
- rinkimų rezultatų iš įvairių rinkimų apylinkių susumavimas,
- rinkimų dokumentų saugojimas.

Tačiau imtis svarbių priemonių ir priimti svarbius sprendimus privalo ne savivaldos įstaigos, bet nepriklausomos rinkimų institucijos. Tai gali būti rajono, seniūnijų ir

jungtinių seniūnijų rinkimų komisijos pirmininkai, kiekvienai rinkimų teritorijai (pvz., rajonui, seniūnijai) sudaromos rinkimų komisijos bei rinkimų dienos paskiriami rinkimų komitetai.

Rinkimų komisijos užduotis yra visų pirma patikrinti ir patvirtinti pateiktas kandidatūras bei nustatyti galutinius rinkimų rezultatus.

Rinkimų komitetai atskirų rinkimų apylinkių balsavimo punktuose atsako už tinkamą balsavimo eigą ir balsavimo rezultatų nustatymą.

Rinkimų komisijos ir rinkimų komiteto nariai renkami iš atitinkamos rinkimų teritorijos rinkimų teisę turinčių asmenų; jie dirba visuomeniniais pagrindais. Kiekvienas rinkimų teisę turintis asmuo gali būti įpareigotas perimti tokias visuomenines pareigas. Visoje Žemutinės Saksonijos federalinėje žemėje savivaldos rinkimams reikia apie 75 000 visuomeniniais pagrindais dirbančių asmenų.

Ich bescheinige die Richtigkeit und Vollständigkeit der vorstehenden litauischen Übersetzung und die Übereinstimmung mit der deutschen Urschrift.

Patvirtinu, kad šis vertimas į lietuvių kalbą yra teisingas ir tikslus bei atitinka vokiško teksto originalą.

Berlin / Berlynas, 22.03.2011

Dr. philol. Susanne Pischel

Für die Berliner Gerichte und Notare allgemein beeidigte Dolmetscherin und ermächtigte Übersetzerin der litauischen und lettischen Sprache

Berlyno miesto teismams ir notarams prisaikdinta versti žodžiu lietuvių bei latvių kalbų vertėja ir įgaliota versti raštu.